

BOGOBOJNY (155) *ai*

Wszystkie o jasne.

comp bogobojniejszy (2).

sg m N bogobojny (42). ◊ *G* bogobojného, bogobojniejszego (9); -ého (1) *KochPs*, -ego (1) *BiałKat*, -(e)go (7). ◊ *D* bogobojn(e)mu (3). ◊ *A* bogobojn(e)go (5). ◊ *I* bogobojnym, bogobojniejszym (9). ◊ *L* bogobojnym (1). ◊ *V* bogobojny (1). ◊ *fN* bogobojną (4). ◊ *G* bogobojn(e)j (4). ◊ *A* bogobojną (4). ◊ *L* bogobojn(e)j (1). ◊ *V* bogobojną (1). ◊ *n A* bogobojné (2); -é (1), -(e) (1). ◊ *I* bogobojnym (1). ◊ *L* bogobojnym (1). ◊ *pl N m pers* bogobojni (21). ◊ *G* bogobojnych (29). ◊ *D* bogobojnym (2). ◊ *A m pers* bogobojn(e) (8). ◊ *I m* bogobojnémi (4), *RejZwierc* (2), *KochPs*, *GórnRozm*, bogobojnymi (1), *ReszPrz*; -émi (1), -(e)mi (3). *f* bogobojn(e)mi (1). ◊ *L* bogobojnych (1).

Sł stp, Cn notuje, *Linde XVI w.*

Postępujący według nakazów prawa bożego; zgodny z zasadami wiary; religijny, pobożny; uczciwy, sprawiedliwy; religiosus Mącz, Calep, Cn; colens, colens religionem, eusebius, pius Mącz; [qui] colit religionem, religione samma praeditus, fidelis Cn (155) : SeklKat Z3v; MurzHist T2, Vv; KromRozm II av; łwyętbliwóć żywotá y bogoboyna náuká KromRozm III O4v; BielKom A3, D3; ma go [syna] tak wypráwić á nágotowác/ [...] nye odzyenim kółztownym/ ále dobrym a bogoboynym wychowányem á ćwiczenyem GliczKsiąż E8, E2, G2; KrowObr 20v, 86, 95v, 147, 204v, 236v; Leop Mal 3/16, 4 arg, Act 8/2, 22/12; modl się zá námi abowiemeś ty ielt niewiáłtá bogoboyna BibRadz Iudith 8/19, Ex 18/21, Dan 13/2, 2.Mach 1/19; BielKron 153, 168, 203, 209, 301; Colere religionem, Bogoboynym być. Mącz 59d, 59b, 109d, 126b, 351c [2 r.]; GórnDworz Ee3, Gg7; áby łtáránie twoie á każda praca twoiá byłá pocźciwa/ pobożna/ cnotliwa/ łpráwiedliwa/ bogoboyna/ włtydliwa/ bez włzczyppku á bez wćifku/ á bez wdřęczenia bliźniego thwoiego RejPos 325v, 296v; Kthóry bogoboyny vczynek [wyrwanie Moskwicinowi niewinnego ludu] Pan Bog wdźięcznie przyimie KwiatOpis D; GrzegŚm 3; KuczbKat kt; RejZwierc 31v, 115v, 264v; WujJud 21v, 22v, 113, 230v; WujJudConf 13v, 208v, 213v; BudBib Eccli 19/20, 35/17; HistHel B3; CzechRozm 138, 142v, 162v; KarnNap F3; SkarJedn A5v, 139; Calag 252a; Iáko [...] Płodny krzak winnéy máćice/ Obfituie w łłodkié groná: Ták bogoboyného żoná. KochPs 192, 46, 47, 55; SkarŻyw 103, 114, 153, 192, 307 (15); StryjKron 477; NiemObr 16, 62, 106, 119, 130, 144, 167; A Bog włzechmogący/ [...] y łercá wálze/ bogoboynymi myłłámi/ ćiáłá zdrowiem [...] vbogáci. ReszPrz 112, 53, 107; ReszHoz 118, 126, 129, 132; ReszList 152, 164; WerKaz 304; O Bogoboyna Mátko/ co łie słtáło? WisznTr 16, 19; Calep 908b; Potomłtwo/ Pánie/ łtárli bogoboynie/ Pod nogi łecą/ twych kościołow hoyne Ozdoby GrabowSet V, A2, H3v; Iełli ma byđź [Jagiello] człowiekiem zwan bogoboynieyłzym/ Czyli w rzeczach rycérłkich hetmáném dźiélńieyłzym. KochFrag 42; LatHar 268; WujNT Act 8/2, s. 428; SarnStat 850; PowodPr 41 [2 r.], 73; SkarKaz (2v; iź tyránnom nie łłuzycie/ iedno bogoboynym pánom y krolom SkarKazSej 666a.

W charakterystycznych połączeniach: bogobojny (-i) człowiek (15), ludzie (25), mąż (6), pan (5), rodzice (3).

Wyrażenia: »serce bogobojné (bogobojnych)« (4): CzechRozm A5v; Stwórz we mnie/ mój pánie/ łerce bogoboyné KochPs 77, 195, 196.

»bogobojny żywot; żywot bogobojny« (4 : 1): *WróbŻółtGlab* A3; *KromRozm II* e4; ábyłmy żywy przykład mieli snich [świętych] przyłżłego wieczného żywotá/ náłżéy nieśmiertelności/ thu ná świecie dobréy wiáry/ y cnotliwych łpraw/ bogoboynego zywotá/ y włzelákíey pobożności *BiałKat* 153v; *SkarŻyw* 269; *ReszList* 157, 177.

Szeregi: »(dobry, godny) cnotliwy, (za)cny a (i) bogobojny; bogobojny a cnotliwy« (11 : 5): iż odpłaty oney wieczney dołtąpiła po łmierci którą łobie (na łwiecie żywiácz) bogoboynym á cnotliwym żywotem załlugowała *WróbŻółtGlab* A3; *KromRozm II* e4; *BielKom* E5v; *BielKron* 208v; *GórnDworz* Gg2v; *KwiatOpis* B4v; *WujJudConf* 157; *CzechRozm* 253v; *SkarŻyw* 412; *NiemObr* 99; *GórnRozm* G2, K3, K4; *SarnStat* 852, 867; *SkarKazSej* 686a.

»(poczciwy) pobożny, nabożny i (a) bogobojny (sprawiedliwy); bogobojny, nabożny« (4 : 1): *SeklWyzn* 2; *RejZwierz* 85v; v pobożnych á bogoboynych ludzi *RejPosWstaw* [41²], [41³]v; *CzechRozm* A5v.

»sprawiedliwy i (ktemu) bogobojny; (hojny) bogobojny i sprawiedliwy« (3 : 2): *HistRzym* 38v, 73; *PaprPan* Ee; *PaprUp* Bv; á ten [Symeon] był człowiek łprawiedliwy y bogoboyny *WujNT Luc* 2/25.

»wierny i (a) bogobojny« (2): Iáko złościwi máią wefełe z vpádku ludzi wiernych á bogoboynych *LubPs* 13v *marg*; *WujJudConf* 191v.

»uczciwy, poczciwy a (i) bogobojny; (wierny) bogobojny i uczciwy« (3 : 2): *RejZwierz* 264v; máiąc vcźciwą á bogoboyną żonę *SkarŻyw* 182, 234; *CzechEp* [381]; *ReszList* 153.

Synonimy: *bojaźliwy*, *bojący się*, *cnotliwy*, *cny*, *nabożny*, *pobożny*, *poczciwy*, *sprawiedliwy*, *uczciwy*, *wierny*, *zacny*.

Cf **NIEBOGOBOJNY**

ZZie